

Commissie Omgevingskwaliteit

Bezoekadres
Weesperplein 8
Amsterdam

Postbus 1409
1000 BK Amsterdam
crk@amsterdam.nl
www.crk.amsterdam.nl

Commissie Aanwijzing Monumenten

Onderwerp	Adviesaanvraag aanwijzing Albrecht Dürerstraat 10
Datum	15 april 2024
Commissie	Freek Schmidt (voorzitter), Isabel van Lent (architectuurhistoricus), Petra Brouwer (architectuurhistoricus), Bastiaan van de Kraats (restauratiearchitect)
Secretaris	Elles van den Hoek, Mirte Kooij
Adviseur(s)	Agnes Hemmes, Coert Krabbe (Monumenten en Archeologie)

Geachte leden van het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuid,

U heeft de subcommissie Aanwijzing Monumenten van de Commissie Omgevingskwaliteit gevraagd advies uit te brengen over de monumentwaardigheid van de woning Albrecht Dürerstraat 10.

De commissie hanteert bij de advisering de selectiecriteria voor monumenten en beschermde stads- en dorpsgezichten, zoals vastgesteld in de Erfgoedverordening. Zij beoordeelt of dit gebouw voor Amsterdam van belang is vanwege de stedenbouwkundige, architectonische en/of cultuurhistorische waarde. Daarnaast wordt vastgesteld in hoeverre het een gaaf en/of zeldzaam voorbeeld is voor een bepaalde periode of van een bepaald (gebouw)type.

De commissie adviseert u het in 1929 gebouwde en door architect G.J. Rutgers ontworpen pand aan de Albrecht Dürerstraat 10 te beschermen als gemeentelijk monument vanwege het nog nagenoeg compleet en gaaf aanwezige interieur. Dit pand heeft, anders dan de overige panden binnen deze architectuureenheid, hoge cultuurhistorische en architectonische waarde en biedt een zeldzaam en nagenoeg gaaf beeld van de typische woonhuiscultuur van de gegoede burgerij uit het begin van de twintigste eeuw.

Stedenbouwkundige waarde

De Albrecht Dürerstraat maakt onderdeel uit van het Plan Zuid van H.P. Berlage. Kenmerkend voor deze stadsuitbreiding zijn de bloksgewijze stedenbouwkundige opzet, de architectuur van de straatwanden en de aandacht voor het sculpturale detail. De hoofdstraten met hogere straatwanden omsluiten intiemere woonbuurten met lagere bebouwing, zoals in de Albrecht Dürerstraat. Het pand heeft stedenbouwkundige waarde als onderdeel van de zorgvuldig vormgegeven straatwand in het rijksbeschermd stadsgezicht Plan Zuid.

Architectonische en cultuurhistorische waarde

Het herenhuis op nummer 10 maakt deel uit van de door architect G.J. Rutgers ontworpen architectuureenheid Albrecht Dürerstraat 2-14, Jan van Eyckstraat 33-45 en Memlingstraat 11-13. Smalle voortuintjes met gemetselde tuinmuren markeren de overgang van openbaar naar privé. De erkers boven de entrees en meanderende daklijst zorgen voor ritmiek van de sober maar zorgvuldig vormgegeven en relatief gesloten voorgevels van donkerrode baksteen. De tweebeukige opzet van de plattegronden is aan de exterieurs van de percelen goed afleesbaar. De afwerking van de interieurs is even zorgvuldig en in nummer 10 uitzonderlijk goed bewaard gebleven. Daar toont de begane grond in de representatieve ruimtes een grote mate van rijkdom in materialisering en detaillering. Dit uit zich met name in de rijk gedecoreerde tocht-pui in Amsterdamse School-stijl tussen het halletje en de gang. Ook besteedde Rutgers aandacht aan de ruimtewerking door in de gang die naar de keuken leidt het plafond gedeeltelijk te verlagen en als het ware te laten rusten op de lantaarn, die verwerkt is in de trappaal. De afwerking van de privévertrekken op de verdiepingen is eenvoudiger, in hiërarchie afgestemd maar even verzorgd afgewerkt, met hoogwaardige materialen.

Hoewel vrijwel alle woningen in dit ensemble in de loop der tijd zijn gemoderniseerd, stammen van dit woonhuis naast het exterieur ook de plattegronden, interieurafwerking en -onderdelen nog uit de bouwtijd. De eerste bewoner, psychiater A.J. Westerman Holstijn, liet de (inmiddels herstelde) suitedoorgang op de begane grond dichtzetten en een op maat gemaakte boekenkast plaatsen in de voorkamer, die hij als spreekkamer gebruikte. Ook de glas-in-loodramen ter weerszijden van de tochtdeur tussen de vestibule en het halletje werden toen vervangen door vitrinekasten. Bijzonder is dat het interieur nog zo compleet aanwezig is, inclusief de afwerking van de hal met marmeren bekleding, de tocht-pui met glas-in-lood, de trappen met lantaarn en houtsnijwerk, tegelvloeren bestaande uit zogenaamde krakelingen, de wandbetegeling van de toiletten, wandkasten, de met betimmering omkaste wastafels op de verdiepingen en zelfs de nog nagenoeg complete keuken uit 1930 met nog functionerende 'frigidaire' (vooralsnog de enige bekende in Amsterdam), een koelkast waarmee als noviteit bij de verkoop werd geadverteerd. Alleen het gasfornuis is vervangen en de badkamer is in de jaren '80 gemoderniseerd.

Gaafheid, herkenbaarheid en zeldzaamheid

Het exterieur is op de wijziging van de kleur van het schilderwerk aan de achterzijde na ongewijzigd. Omdat niet alleen de meer representatieve ruimten, maar ook de afwerking van de privévertrekken, de keuken en de installaties bewaard zijn gebleven, biedt het interieur een zeldzaam integraal beeld van de Amsterdamse wooncultuur van de vroege twintigste eeuw en de kunstzinnige vormgeving en ambachtelijke precisie waarmee die tot stand kwam. Dit tezamen rechtvaardigt een bescherming als gemeentelijk monument.

Amsterdam, 13 mei 2024
Commissie Aanwijzing Monumenten

Freek Schmidt, voorzitter

Cc Monumenten en Archeologie